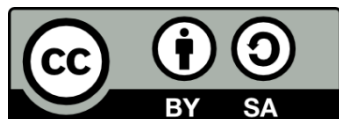


# Οι Άγιοι της Θεσσαλονίκης.

Ενότητα 5: Άγιοι Αρχιεπίσκοποι της Θεσσαλονίκης

Συμεών Πασχαλίδης

Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας



Ευρωπαϊκή Ένωση  
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

# Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.



# Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.



---

# Άγιοι Αρχιεπίσκοποι της Θεσσαλονίκης



# Εισαγωγικά

- ❑ Ομάδα που έπεται χρονολογικά αυτής των Μαρτύρων
- ❑ Ένταξη της μνήμης τους στο Εορτολόγιο
- ❑ Συμμετοχή στις Οικουμενικές Συνόδους
- ❑ Συμβολή στην ορθή διατύπωση του ορθόδοξου δόγματος
- ❑ Βαρύνουσας σημασίας η προάσπιση της αποστολικότητας της Θεσσαλονίκης



# Ιωάννης Α΄ Θεσσαλονίκης

- ❑ 7<sup>ος</sup> αιώνας
- ❑ Συντάκτης της Α΄ Συλλογής Θαυμάτων του αγίου Δημητρίου
- ❑ Αγιοποιήθηκε για τη θεολογική του προσφορά
- ❑ Έργα του χρησιμοποιήθηκαν στις εργασίες της Ζ΄ Οικουμενικής Συνόδου



# Αλέξανδρος

- ❑ Αναφέρεται στη Διήγηση του Ιγνατίου (11<sup>ος</sup> αιώνας) για το ψηφιδωτό της μονής Λατόμου
- ❑ Σχετίζεται με τη μεταφορά του λειψάνου της αγίας Ματρώνας και την ανέγερση προς τιμήν της ναού εντός της πόλεως
- ❑ Μνημονεύεται σε έργα του Μεγάλου Αθανασίου
  - Στύλος των ορθοδόξων δογμάτων
- ❑ Συμμετείχε στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο



# Πρόσωπα Οικουμενικών Συνόδων

- ❑ Αναστάσιος – Δ΄ Οικουμενική Σύνοδος
- ❑ Ρούφος – Γ΄ Οικουμενική Σύνοδος
  - Σχετιζόταν με τον άγιο Κύριλλο Αλεξανδρείας
  - Σώζονται επιστολές του Κυρίλλου με παραλήπτη τον Ρούφο
- ❑ Ηλίας Θεσσαλονίκης – Ε΄ Οικουμενική Σύνοδος
- ❑ Ανύσιος
  - Πρόσωπο που προσπάθησε να αποκαταστήσει τον άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο
  - Ιωάννης Β΄ – ΣΤ΄ Οικουμενική Σύνοδος
  - Θωμάς και Θεόφιλος – Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδος





# Λοιπά σημαντικά πρόσωπα της Θεσσαλονίκης

## □ Ασχόλιος

- Σχετιζόταν με τον Μέγα Θεοδόσιο
- Συνέβαλε στην ανάδειξη του Χριστιανισμού ως επίσημης θρησκείας του Βυζαντινού Κράτους

## □ Επίσκοπος Ανδρέας

- Γνωστός από σποραδικές αναφορές
- Αναφέρεται και από τον μητροπολίτη Λέοντα το φιλόσοφο στην Ομιλία του στον Ευαγγελισμό
- Ανήγειρε την εκκλησία της Παναγίας της Αχειροποιήτου
- Επιγραφή με το όνομά του ως κτίτορος σε κίονα του ναού



# Το Συνοδικό της Θεσσαλονίκης

- ❑ Σημαντική πηγή του 8<sup>ου</sup> αιώνα που εξελίσσεται ως το τέλος της βυζαντινής εποχής
- ❑ Αφορά στους επισκόπους της Θεσσαλονίκης από τα τέλη του 8<sup>ου</sup> ως τον 15<sup>ο</sup> αιώνα
- ❑ Περιλαμβάνει ονόματα επισκόπων που διακρίνονταν για την προσφορά τους και τη συμβολή τους στη διαμόρφωση της ορθόδοξης διδασκαλίας
- ❑ Εκτενή «λήμματα» για τους επισκόπους από τον 14<sup>ο</sup> αιώνα και εξής
  - Αναφορές σε πρόσωπα που σχετίζονταν με τον Ησυχασμό
    - ✓ Γρηγόριος, Δωρόθεος, Αντώνιος, Ισίδωρος, Γαβριήλ, Συμεών Θεσσαλονίκης



# Εικονογραφικές Μαρτυρίες

## □ Μονή Βατοπεδίου

- Εικονογραφική παράσταση των αγίων Βασιλείου, Γεωργίου, Ευσταθίου
- Χρονολόγηση: μεταξύ 11<sup>ου</sup>-14<sup>ου</sup> αιώνα
- Διασώζεται παράδοση ότι διετέλεσαν μοναχοί στο Άγιον Όρος

## □ Αντώνιος

- Ομολογητής της Β΄ Εικονομαχίας



# Ευστάθιος Θεσσαλονίκης (1)

- ❑ Καταγωγή από την Κωνσταντινούπολη
- ❑ Βίωσε την Άλωση της Θεσσαλονίκης από τους Νορμανδούς (1180), την οποία περιέγραψε σε σχετικό έργο του
- ❑ Ασχολήθηκε με τα κακώς κείμενα του εσωτερικού βίου της Εκκλησίας
- ❑ Έργα ελεγκτικού χαρακτήρα για εκκλησιαστικά-μοναστικά πρόσωπα
- ❑ Επικριτής του κακώς λειτουργούντος μοναχισμού
- ❑ Τιμήθηκε άμεσα ως Άγιος
- ❑ Απεικόνισή του σε βυζαντινά μνημεία



# Ευστάθιος Θεσσαλονίκης (2)

- ❑ Θεολογικό Έργο
- ❑ Ομιλίες σε Κυριακές της Μεγάλης Τεσσαρακοστής
- ❑ Εγκώμιο και Κανόνας για τον άγιο Δημήτριο
  - ✓ Προέβαλε ιδιαίτερα το προσκύνημα του αγίου Δημητρίου
  - ✓ Αναφέρεται στη μυροβλυσία του Αγίου
  - ✓ Αναφέρεται στις λόγχες των στρατιωτών
- ❑ Σπουδαίος φιλόλογος της εποχής του:
  - Σχολιαστής κειμένων της κλασικής γραμματείας
  - Πολύτιμη πηγή για τον Όμηρο, τον Πίνδαρο κ.ά.



# Άγιοι Αρχιεπίσκοποι της Παλαιολόγειας περιόδου

- ❑ Η Θεσσαλονίκη κέντρο της Ησυχαστικής Θεολογίας
- ❑ Ισίδωρος Βουχειράς
- ❑ Γαβριήλ Θεσσαλονίκης
- ❑ Γρηγόριος Παλαμάς
- ❑ Συμεών Θεσσαλονίκης
- ❑ Φιλόθεος Κόκκινος



# Άγιοι Αρχιεπίσκοποι της περιόδου της Τουρκοκρατίας

## ☐ Θεωνάς

- 16<sup>ος</sup> αιώνας
- Ασκητής στο Άγιον Όρος
- Ιδρυτής Μονής Αγίας Αναστασίας Φαρμακολύτριας

## ☐ Ιωσήφ Αντωνόπουλος

- Συμμάρτυρας Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου Ε΄



# Σημείωμα Αναφοράς

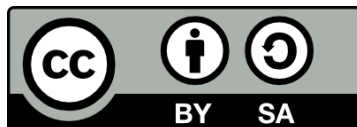
Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Συμεών Πασχαλίδης. «Οι Άγιοι της Θεσσαλονίκης: Άγιοι Αρχιεπίσκοποι της Θεσσαλονίκης». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS343/>





# Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».



Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

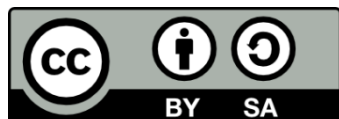
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>





# Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Δημοσθένης Κακλαμάνος.  
Θεσσαλονίκη, 21.6.2015.



Ευρωπαϊκή Ένωση  
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΣΠΑ  
2007-2013  
πρόγραμμα για την ανάπτυξη  
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ



ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ  
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ  
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

---

# Σημειώματα

# Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

